

af erhververens manglende opfyldelse af udnyttelsespligten, jf. den gældende ophavsretslovs § 36, stk. 2. Et sådant forskudshonorar kan typisk opfattes som et vederlag for erhververens fortrinsret til at udnytte værket. Det vil derfor normalt være klart, at ophavsmanden er berettiget til at beholde det modtagne honorar. I lighed med flertallet i Ophavsretsudvalget finder Kulturministeriet ikke nogen grund til at videreføre den gældende bestemmelse i § 36, stk. 2.

Forslaget til § 54 finder kun anvendelse på aftaler, der indgås efter lovens ikrafttræden, jf. overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 90, stk. 1.

Til § 55

Bestemmelsen i lovforslagets § 55 er ny. Efter forslaget kan ophavsmanden med rimeligt varsel opsige en overdragelse af rettighederne til udnyttelsesformer, der ikke udtrykkeligt er specificerede i aftalen, når 3 år er forløbet efter det tidspunkt, hvor aftalen er opfyldt fra hans side, og erhververen ikke forinden har iværksat disse udnyttelsesformer. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale, jf. forslaget til § 53, stk. 4.

Forslaget til § 55 skal ses i sammenhæng med forslaget til § 54, hvorefter ophavsmanden har en generel tilbagefaldsret ved erhververens manglende udnyttelse af værket.

Den foreslåede bestemmelse bygger på et forslag fra flertallet i Ophavsretsudvalget i betænkning nr. 1197/1990. Flertallet begrundede forslaget med, at det er vigtigt, at en erhverver ikke kan blokere for uspecificerede udnyttelsesformer uden selv at iværksætte dem. Efter udvalgsforslaget skal bestemmelsen være ufravigelig.

Et mindretal i udvalget har vendt sig imod forslaget om, at bestemmelsen skal være ufravigelig. Efter mindretallets opfattelse har flertalsforslaget i øvrigt et indhold, der gør det vanskeligt at forudse, hvorledes bestemmelsen vil virke i praksis.

Flertalsforslaget om en tilbagefaldsret med hensyn til uspecificerede udnyttelsesformer har fået tilslutning fra bl.a. Fællesrådet for Udøvende Kunstnere og Danske Jazz, Beat og Folkemusik Autorer, der imidlertid har foreslået opsigelsesfristen nedsat til hhv. 1 og 2 år. Endvidere har Sammenslutningen af Scenografer, Instruktører og Filmarbejdere støttet forslaget om at gøre bestemmelsen ufravigelig, medens Danmarks Radio finder, at den bør være fravigelig.

Den danske Forlæggerforening, Dansk Musikforlæggerforening og Dansk Industri har generelt udtalt sig mod forslaget.

Kulturministeriet kan tiltræde udvalgsflertallets synspunkter, idet ministeriet dog finder, at forslaget bør suppleres med et varslingskrav i selve lovteksten. For så vidt angår spørgsmålet om ufravigelighed henvises til bemærkningerne til forslaget § 53, stk. 4.

Forslaget til § 55 finder kun anvendelse, såfremt overdragelsen omfatter udnyttelsesformer, der ikke udtrykkeligt er specificerede i en aftale. En udnyttelsesform anses ikke for udtrykkeligt specificeret i aftalen, hvis udnyttelsesformen fremgår af generelle, abstrakte afgrænsninger. Bestemmelsen vil således naturligt finde anvendelse på aftaler, der blot indeholder en henvisning til, at »alle rettigheder«, »den fulde og uindskrænkede overdragelige ophavsret« eller »enhver ret til mangfoldiggørelse og udgivelse i enhver teknik« er overdraget.

Foreligger der en konkretiseret beskrivelse af den eller de udnyttelsesformer, som omfattes af overdragelsen, finder bestemmelsen ikke anvendelse. Dette gælder fx, hvis den overdragne udnyttelsesform beskrives som »retten til at udgive i bogform«, »retten til udsendelse i radio og tv« eller »retten til at filmatisere«.

Såfremt en aftale specificerer visse udnyttelsesrettigheder, men tillige indeholder mere generelle formuleringer, finder reglen ligeledes anvendelse, men i så fald alene med hensyn til de ikke specificerede udnyttelsesformer.

Forslaget til § 55 giver ophavsmanden ret til at opsige overdragelsen af de uspecificerede rettigheder, som erhververen ikke har udnyttet inden 3 år, efter at aftalen er opfyldt af ophavsmanden fx ved aflevering af et manuskript til en forlægger el.lign.

Tilbagefaldsretten efter § 55 er betinget af, at ophavsmanden giver erhververen et »rimeligt varsel«. Heri ligger, at erhververen efter ophavsmandens meddelelse skal have rimelig tid til at iværksætte en efter aftalen mulig værksudnyttelse og således opfylde sin udnyttelsespligt. Værket skal ikke nødvendigvis i dette tidsrum være udgivet el.lign. Efter ministeriets opfattelse må det efter omstændighederne anses for tilstrækkeligt, at erhververen træffer rimelige forberedelser til værksudnyttelsen og fremmer denne uden unødigt forsinkelse. Det vil fx kunne være tilfældet ved produktion af større tvserier og ved opførelse af bygningsværker. Bestemmelsen har til formål at mindske erhververens risiko for et formuetab, som vil kunne opstå, hvis ophavsmanden uden varsel kunne opsige en rettighedsoverdragelse, som erhververen havde påregnet at gøre brug af og evt. sat set på økonomisk.

Ophavsmandens varsling skal afgives enten op til 3-års fristens udløb eller efter dette tidspunkt. Bestemmelsen kan ikke anses for opfyldt, hvis ophavs-